

Jogszabályi háttér:

A magasabb vezető beosztás ellátására, az intézményvezetők megbízására, a pályázati eljárásra, a pályázat benyújtására, valamint a pályázati feltételekre vonatkozó hatályos előírásokat a következő jogszabályok tartalmazzák:

- a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (Kjt.),
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (Nkt.),
- a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet (Vhr.)

A Kjt. 2010. január 1-től hatályos 20/B. § -ának (1)-(4) bekezdései szerint:

„20. § (1) A magasabb vezető és a vezető beosztás ellátására szóló megbízásra a 20/A. § (1) és (3)-(8) bekezdései alkalmazásával pályázatot kell kiírni. A pályázatot a megbízási jogkör gyakorlója írja ki.

(2) A pályázatban meg kell jelölni, hogy a magasabb vezető, illetve a vezető beosztás ellátására megbízást az kaphat, aki a munkáltatóval közalkalmazotti jogviszonyban áll, vagy a megbízással egyidejűleg közalkalmazotti munkakörbe kinevezhető.

(3) Ha e törvény alapján a magasabb vezető, illetve vezető beosztás ellátásához pályázatot kell kiírni, a pályázatban meg kell jelölni a közalkalmazott által betöltendő munkakört is.

(4) Ha a magasabb vezető, illetve a vezető beosztással történő megbízáshoz közalkalmazotti jogviszony létesítése is szükséges – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a kinevezési jogkör a megbízási jogkör gyakorlóját illeti meg.”

A Kjt 20/B. § (1) bekezdésében fent hivatkozott Kjt. 20/A. § (1) és (3)-(8) bekezdései szerint:

„20/A. § (1) Közalkalmazotti jogviszony pályázat alapján létesíthető. Csak olyan közalkalmazottat lehet kinevezni, aki a pályázaton részt vett és a pályázati feltételeknek megfelelt. A pályázatot – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a kinevezési jogkör gyakorlója írja ki. Ha a pályázat kiírása nem kötelező, a munkáltató dönthet arról, hogy a munkakör, illetve a beosztás betöltése pályázat alapján történik.

(3) A pályázati felhívásban meg kell jelölni:

- a) a munkáltató és a betöltendő munkakör, vezetői beosztás megnevezését,**
- b) a munkakörbe tartozó, illetve a vezetői beosztással járó lényeges feladatokat,**
- c) a pályázat elnyerésének valamennyi feltételét,**
- d) a pályázat részeként benyújtandó iratokat, igazolásokat, továbbá**
- e) a pályázat benyújtásának feltételeit és elbírálásának határidejét.**

(4) A pályázati felhívást a kormányzati személyügyi igazgatási feladatokat ellátó szerv (a továbbiakban: személyügyi központ) internetes oldalán kell közzétenni. Emellett a pályázati felhívást, valamint a munkáltatónál közalkalmazotti jogviszony keretében pályázat nélkül betölthető munkakört és a kinevezés feltételeit (a továbbiakban: álláshirdetés) ha a fenntartó önkormányzat, a székhelyén, a helyben szokásos módon köteles közzétenni. Végrehajtási jogszabály hivatalos lapban vagy egyéb módon való közzétételét is előírhat. Ebben az esetben, továbbá az a)-c) pontban foglalt esetekben meg kell jelölni a pályázati felhívásnak a személyügyi központ honlapján való közzétételének időpontját. A pályázat benyújtásának a határideje a pályázati felhívásnak a személyügyi központ honlapján való elsődleges közzétételétől számított tizenöt napnál – a munkáltató vezetésére kiírt pályázat esetén harminc

napnál – rövidebb nem lehet. Álláshirdetés esetén e határidőket az a) pont alapján történő közzétételtől kell számítani.

(5) A pályázó – a (3) bekezdés d) pontja alapján meghatározottakon túlmenően – a pályázathoz csatolja

a) a munkáltató vezetésére kiírt pályázat esetén a munkáltató vezetésére, fejlesztésére vonatkozó programját,

b) arról szóló nyilatkozatát, hogy a pályázati anyagában foglalt személyes adatainak a pályázati eljárással összefüggésben szükséges kezeléséhez hozzájárul,

c) a külön jogszabályban vagy a pályázatban előírt további követelmények igazolására vonatkozó okiratokat.

(6) Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában magasabb vezetői beosztásra kiírt pályázat esetén a pályázót a pályázati határidő lejártát követő huszonegy napon belül a kinevezési, megbízási jogkör gyakorlója által létrehozott legalább háromtagú, a betöltendő munkakör feladatait érintően szakértelemmel rendelkező bizottság hallgatja meg, melynek nem lehet tagja – a helyi önkormányzati képviselő-testület tagja kivételével – a kinevezési, megbízási jogkör gyakorlója. A kinevezési, megbízási jogkör gyakorlója a bizottság írásba foglalt véleményét mérlegelve a pályázati határidő lejártát követő

a) hatvan napon belül, vagy

b) első ülésén, ha e jogot testület gyakorolja,

dönt a közalkalmazotti jogviszony létesítéséről, illetve a vezetői megbízásról. Egyebekben a pályázat elbírálásának rendjét a munkáltató határozza meg.

A további hivatkozott (7) és (8) bekezdés a sikertelenül pályázott személy pályázati anyagának további kezelésére vonatkozik, mely jelenleg nem releváns.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (Nkt.) 2019. szeptember 1-jén hatályba lépett módosításai több ponton érintik az intézményvezető megbízását, valamint ezekkel párhuzamban szintén 2019. szeptember 1-jén léptek hatályba a 326/2013. (VIII.30.) Korm. rendeletbe (Vhr) átkerült előírások, amelyek az intézményvezetői megbízással, pályázattal kapcsolatosak.

Nevelési-oktatási intézményben az **intézményvezetői megbízás feltétele Nkt. 67.§**

„(1) Nevelési-oktatási intézményben intézményvezetői megbízás felsőfokú végzettséggel, pedagógus szakképzettséggel rendelkező és a Kormány rendeletében meghatározott egyéb feltételnek megfelelő személynek adható.

(1a) HK

(2) Nem lehet a köznevelési intézmény vezetője a köznevelési intézmény fenntartója, továbbá a köznevelési intézmény fenntartójánál vezető állású munkavállaló vagy vezetői megbízással rendelkező köztisztviselő, közalkalmazott. Ha a köznevelési intézmény fenntartója a nemzetiségi önkormányzat vagy az óvoda fenntartója a települési önkormányzat, ez a korlátozás nem vonatkozik a fenntartói jogot gyakorló képviselő-testület tagjaira. Az egyházi és magánintézmények esetében ez a korlátozás nem vonatkozik a fenntartói jogot gyakorló testület tagjaira.

(3) Ha a nevelési-oktatási intézményben az óvodai nevelés, iskolai nevelés és oktatás kizárólag nemzetiségi nyelven folyik, vagy a tanulók több mint fele kétnyelvű nemzetiségi iskolai nevelésben-oktatásban vesz részt, intézményvezetői megbízást az kaphat, aki az e törvény felhatalmazása alapján kiadott kormányrendeletben meghatározottak szerint a nemzetiségi óvodai nevelésben, iskolai nevelésben-oktatásban pedagógus-munkakört tölthet be. Azonos feltételek esetén előnyben kell részesíteni azt, aki a nemzetiséghez tartozik.

(4)-(6) HK.

(7) **Az intézményvezető kiválasztása** – ha e törvény másképp nem rendelkezik – **nyilvános pályázat útján történik.** A pályázat mellőzhető, ha az intézményvezető ismételt megbízásával a fenntartó és a nevelőtestület egyetért. Egyetértés hiányában, továbbá az intézményvezető harmadik és további megbízási ciklusát megelőzően a pályázat kiírása kötelező.

(8) **Az intézményvezetői megbízásra benyújtott pályázat részét képező vezetési program közérdekből nyilvános adat, amelyet a köznevelési intézmény honlapján, annak hiányában a helyben szokásos módon nyilvánosságra kell hozni.**

(9) A szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézményegységben vezetői megbízást az kaphat, aki rendelkezik az azonos feladatot ellátó önálló intézmény vezetői megbízásához szükséges feltételekkel. A nyilvános pályázatra vonatkozó rendelkezéseket az e bekezdésben szabályozott vezetői megbízás esetén is alkalmazni kell.”

A Vhr. 21. §-a értelmezi a magasabb vezetői megbízást:

A köznevelési intézményben – az intézmény gazdálkodási jogosítványaitól függetlenül **magasabb vezetői megbízásnak minősül a települési önkormányzat képviselő-testülete, a fenntartó vezetője vagy megbízottja által adott intézményvezetői megbízás.**

A Vhr. 21/A. §-a értelmében:

„(1) Nevelési-oktatási intézményben az **intézményvezetői megbízás feltétele:**

a) **az adott nevelési-oktatási intézményben pedagógus-munkakör betöltéséhez szükséges, a 6. mellékletben meghatározott szakképzettség, középiskolában pedagógus-munkakör betöltésére jogosító mesterképzésben szerzett szakképzettség,**

b) **pedagógus-szakvizsga keretében szerzett intézményvezetői szakképzettség,**

c) **legalább négy év pedagógus-munkakörben, vagy heti tíz tanóra vagy foglalkozás megtartására vonatkozó óraadói megbízás ellátása során szerzett szakmai gyakorlat, valamint**

d) **a nevelési-oktatási intézményben pedagógus-munkakörben fennálló, határozatlan időre, teljes munkaidőre szóló alkalmazás vagy a megbízással egyidejűleg pedagógus-munkakörben történő, határozatlan időre teljes munkaidőre szóló alkalmazás.**

(2) Az (1) bekezdés c) pontja szerinti óraadói megbízás ellátása során szerzett szakmai gyakorlat megállapításakor az egy időben több köznevelési intézménnyel fennálló óraadói megbízási jogviszony keretében ellátott tanórák, foglalkozások számát össze kell adni.

(3) A kizárólag sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelését, oktatását ellátó nevelési-oktatási intézményben intézményvezetői megbízást az kaphat, aki az (1) bekezdésben meghatározott feltételek mellett felsőfokú végzettséggel és a gyermekek, tanulók sajátos nevelési igényének típusa és súlyossága szerinti gyógypedagógusi, gyógypedagógiai tanár vagy terapeuta, konduktor, konduktor-tanító, konduktor-óvodapedagógus, konduktor(tanító) vagy konduktor(óvodapedagógus) szakképzettséggel rendelkezik.”

A Vhr. új 21/A. § (1) bekezdés a) pontja tehát a korábbiakhoz képest változatlan tartalommal úgy rendelkezik, hogy **a nevelési-oktatási intézmény intézményvezetői feladatainak ellátásával kizárólag az adott intézményben pedagógus-munkakör betöltésére alkalmas végzettséggel és szakképzettséggel rendelkező pedagógust lehet megbízni, jelen helyzetben óvodapedagógust.**

A b) pont pedig azt rendeli el, hogy **intézményvezetői megbízást kizárólag intézményvezetői szakképzettséggel, azaz pedagógus szakvizsga keretében szerzett, a vezetési ismeretek**

megszerzését tanúsító intézményvezetői diplomával rendelkező pedagógus számára lehet adni.

A jogszabály nem határozza meg pontosan, hogy mely szakvizsgák minősülnek intézményvezetői szakképzettségnek, véleményem szerint a közoktatás-vezetői szakvizsgát el lehet fogadni intézményvezetői szakképzettségként. A megkezdett, de be nem fejezett intézményvezetői szakképzettséget az intézményvezetői pályázat elbírálásakor később részletezettek kivételével nem lehet figyelembe venni.

Felhívom a figyelmet a Vhr. 21/A. § (1) bekezdésének c) pontjában megjelent változásra, amelynek értelmében **az intézményvezetői megbízáshoz a korábban megkövetelt öt év szakmai gyakorlattal szemben már csak legalább négy év pedagógus-munkakörben, vagy heti tíz tanóra vagy foglalkozás megtartására vonatkozó óraadói megbízás ellátása során szerzett szakmai gyakorlat szükséges.** A szükséges legalább **négy év szakmai gyakorlatot pedagógus munkakörben** vagy óraadói polgári jogviszonyban lehet megszerezni.

A Vhr. 29. § (3) bekezdés a) pontja értelmében **intézményvezetői megbízás esetén szakmai gyakorlatként óvodában óvodapedagógus-munkakörben eltöltött időt kell figyelembe venni.**

Az intézményvezetői **pályázati eljárás lebonyolítással** kapcsolatos részletes szabályokat, valamint a **pályázató feladatait Vhr. 22. §-a** szabályozza az alábbiak szerint:

*„(1) A 21. §-ban rögzített **magasabb vezetői**, vezetői megbízást **az év során bármikor, öt évre kell adni.** A határozott idő lejártát követően a közalkalmazott - az Nkt. 67. § (7) bekezdésében foglalt kivétellel - az e §-ban meghatározott eljárás lefolytatásával ismételten megbízható magasabb vezetői, vezetői feladat ellátásával.*

(2) HK.

(3) Az Nkt. 67. § (7) bekezdésében foglaltak szerinti nyilvános pályázat kiírása nélküli magasabb vezetői megbízás akkor adható, ha azzal a nevelőtestület legalább kétharmada egyetért.

(4) A (3) bekezdésben meghatározott esetben a fenntartói írásbeli kezdeményezés nevelőtestületnek történő átadásától számított legalább tizenöt napot kell biztosítani a nevelőtestületi egyetértő nyilatkozat megadására.

*(5) Az **intézményvezetői pályázati eljárás előkészítésével összefüggő feladatokat** - ide nem értve a pályázati feltételek meghatározását - a tankerületi központ vezetője, a **köznevelési intézményt fenntartó települési önkormányzat jegyzője**, más fenntartó esetén a megbízási jogkör gyakorlójának megbízottja (a továbbiakban: pályázató) látja el.*

(6) HK.”

A **pályázati felhívás tartalmát a Vhr. 22. § (7) bekezdése** az alábbiak szerint szabályozza:

„(7) A pályázati felhívásnak a Kjt. 20/A. § (3) bekezdésében foglaltakon kívül tartalmaznia kell:

- a) a munkahely megjelölését,*
- b) a magasabb vezetői beosztásra történő megbízás időtartamát,*
- c) a megbízás kezdő napját és megszűnésének időpontját, valamint*
- d) a beosztáshoz kapcsolódó juttatásokat.*

A **pályázat tartalmára nézve a Vhr 23. § (2) bekezdése** az irányadó, mely szerint

*„(2) A pályázatnak tartalmaznia kell a pályázó **szakmai önéletrajzát, a vezetési programját, továbbá a pályázati felhívásban megfogalmazott feltételeknek történő megfelelés hitelt***

érdemlő igazolását, valamint a pályázó nyilatkozatát arról, hogy hozzájárul személyes adatainak a pályázattal kapcsolatos kezeléshez, továbbításához.”

A további, a pályázati eljárással kapcsolatos – **pályáztatói és munkáltatói jogkör gyakorlói** - feladatokat a Vhr 23. § alábbi bekezdései határozzák meg:

„(1) A pályázati eljárásban biztosítani kell, hogy a pályázat iránt érdeklődők a pályázatok elkészítéséhez szükséges tájékoztatást megkapják, és az intézményt megismerhessék.

(8) A pályázatot a véleményezési határidő lejártát követő harminc, ha az elbírálásra váró pályázatok száma a huszonötöt eléri, hatvan napon belül el kell bírálni. Ha a megbízási jogkört közgyűlés vagy képviselő-testület gyakorolja, a pályázatokat a közgyűlés, képviselő-testület részére a véleményezési határidő lejártát követő harmincadik, illetve hatvanadik napot követő első testületi ülésre be kell nyújtani.”

A pályázat meghirdetésével kapcsolatos eljárásban 2020. január 1-jei dátummal jelentős változás történt, mert hatályon kívül helyezték a Vhr. 22. § (6) bekezdését, amely korábban előírta, hogy az intézményvezetői magasabb vezetői megbízásra irányuló pályázati felhívást a minisztérium hivatalos lapjában, azaz az Oktatási és Kulturális Közlönyben is közzé kell tenni. Az intézményvezetői pályázatnak az Oktatási Közlönyben történő megjelentetése tehát már nem kötelező. A pályázattal kapcsolatos határidőket ugyanis a személyügyi központ internetes felületén (Közigállás) történő közzétételtől kell számítani, a vezetői pályázatnak a közlönyben történő megjelentetése pedig általában jelentősen meghosszabbítaná a pályázati eljárás lebonyolítását.

Az Nkt. 2019. évi júliusi módosításakor úgy rendelkezett, hogy a 70. § (2) bekezdése j) pontjának hatályon kívül helyezésével 2019. július 26-tól megszünteti a pályázat kiírójának azt a kötelezettségét, hogy az intézményvezetői pályázatok elbírálását megelőzően beszerezze az intézmény nevelőtestületének a pályázat részét képező vezetési programmal kapcsolatos szakmai véleményét.

Ugyancsak 2019. július 26-ától hatályon kívül helyezték az Nkt. 83.§ (3) bekezdésének e) pontját, mely előírta, hogy a fenntartó az intézmény vezetőjének megbízásával és megbízásának visszavonásával összefüggő döntése vagy véleményének kialakítása előtt köteles beszerezni az intézmény alkalmazotti közösségének, az óvodaszéknek illetve iskolaszéknek, a szülői szervezetnek és az iskolai diákönkormányzatnak a véleményét. A fenti törvénymódosítások következményeként 2019. augusztus 9-től nincsenek hatályban a Vhr. 23. §-ának azon bekezdései, amelyek a nevelőtestület korábbi véleményezési jogának gyakorlásával kapcsolatos rendelkezéseket tartalmazták.

A 2. számú határozati javaslat mellékleteként csatolt pályázati kiírás tervezete már a fentiek szerint kiszámolt határidőket tartalmazza, illetve az idézett jogszabályhelyeknek megfelelőek.

Az intézményvezetői feladatok ellátása sikertelen pályázati eljárás esetében

Előfordulhat, hogy a beérkezett pályázatok elbírálásakor kiderül, hogy nincs közöttük érvényes pályázat, mert például egyik pályázó sem rendelkezik befejezett intézményvezetői szakképzettséggel. Ennek feltételeit korábban az Nkt. határozta meg, de 2019. szeptember 1-jei hatállyal a Vhr tartalmaz az erre vonatkozó szabályozást az alábbiak szerint:

Vhr. 21/B. §

„Ha az intézményvezetői megbízásra irányuló pályázati eljárás azért nem vezetett eredményre, mert egyetlen pályázó sem rendelkezett pedagógus-szakvizsga keretében szerzett intézményvezetői szakképzettséggel, akkor legfeljebb egyszeri alkalommal két évre szóló

intézményvezetői megbízás adható olyan személynek is, aki az intézményvezetői megbízás többi feltételének megfelel, rendelkezik pedagógus-szakvizsgával és megbízásával egyidejűleg vállalja az intézményvezetői szakképzettség megszerzését.

Az e bekezdés szerinti megbízás pályázat nélkül további három évvel meghosszabbítható, amennyiben az érintett az intézményvezetői megbízását követően az intézményvezetői szakképzettséget megszerezte.”

Ha tehát az intézményvezetői megbízásra szóló pályázat sikertelen volt, mert a pályázók egyike sem rendelkezett intézményvezetői szakképesítéssel, akkor két év határozott időtartamra intézményvezetői szakképzettség hiányában is megbízható olyan személy az intézmény vezetésével, aki a megbízás többi feltételének megfelel.

További kritérium a megbízandó személlyel szemben, hogy vezetői megbízásakor vállalnia kell az intézményvezetői szakképzettség megszerzését.

Megjegyzem, hogy a jogszabályban nem szerepel olyan kikötés, hogy a vezetői feladatok ellátásával így megbízandó személynek az intézmény pedagógusának kell lennie, tehát megbízható akár a pályázatot benyújtó külső személy is, aki nem rendelkezik intézményvezetői szakképzettséggel, de vállalja annak megszerzését.

Az is megeshet azonban, hogy a pályázati felhívásra egyetlen érdeklődő sem nyújtott be pályázati anyagot, sőt előfordul olyan eset is, hogy van ugyan alkalmas pályázó, de a fenntartó ennek ellenére sem bízta meg őt az intézményvezetői feladatok ellátásával. Ez esetben a Vhr. 24. § (1) bekezdés rendelkezéseit kell alkalmazni az alábbiak szerint:

Vhr. 24. § (1)

„Ha az intézményvezetői feladatok ellátására kiírt pályázat nem vezetett eredményre, mert nem volt pályázó, vagy egyik pályázó sem kapott megbízást, vagy ha az intézményvezetői feladatok ellátására szóló megbízás a megbízás határidejének lejárta előtt megszűnt, a köznevelési intézmény vezetésével kapcsolatos feladatok ellátására – nyilvános pályázat kiírása nélkül – vezetői beosztás ellátására szóló megbízás adható a megfelelő feltételekkel rendelkező személynek. A köznevelési intézmény vezetésével kapcsolatos feladatok újabb nyilvános pályázat kiírása nélkül – e bekezdésben foglaltak szerint – legfeljebb egy évig láthatók el. E rendelkezések alkalmazásában megfelelő feltétel az intézményvezetői megbízáshoz szükséges feltétel. Ilyen megbízás hiányában az intézmény vezetésével kapcsolatos feladatokat a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott helyettesítés rendjében foglaltak szerint kell ellátni.

Ha tehát azért volt sikertelen a pályázati eljárás, mert nem volt pályázó vagy a pályázók egyike sem kapott megbízást a fenntartótól az intézmény vezetésére, **akkor legfeljebb egyéves határozott időtartamra szóló megbízás adható olyan személy számára, aki rendelkezik a vezetői megbízáshoz szükséges feltételekkel, így az intézményvezetői szakvizsgával is.** Ez esetben természetesen olyan személy is szóba jöhet, aki nem is nyújtott be pályázatot, de nyilatkozatban vállalja az egy éves határozott időtartamú intézményvezetői megbízást.

Az is előfordulhat, hogy az adott intézményben nincs ilyen személy, mert például senki nem rendelkezik intézményvezetői szakvizsgával, vagy nem vállalja azt. Ilyen esetben az intézményvezetői feladatokat az SzMSz-ben meghatározottak szerint kell ellátni. Ilyenkor természetesen nem lehet kritérium az illetővel szemben az intézményvezetői szakvizsga követelménye.

A szervezeti és működési szabályzatnak a helyettesítésre vonatkozó kötelező és korrekt szabályozása rendkívül fontos, mert adott esetben az SzMSz-ben foglaltak alapján történik a vezetői feladatok ellátása és az intézmény további működési feltételeinek

biztosítása. Ezért az erre vonatkozó rendelkezésnek világosnak és egyértelműnek kell lennie.